

CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG TỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ BAN ĐÊM

● TRỊNH ANH TUÂN - TRỊNH TUẤN NGỌC MINH

TÓM TẮT:

Kinh tế ban đêm được hiểu là tất cả những hoạt động dịch vụ diễn ra sau 17h cho đến 6h sáng hôm sau, bao gồm ẩm thực, nghệ thuật, âm nhạc, các chương trình giải trí, lễ hội, sự kiện, cho tới các điểm du lịch chỉ mở cửa vào ban đêm. Phát triển kinh tế ban đêm có nhiều lợi ích như mang lại những giá trị lớn, thúc đẩy đời sống kinh tế, xã hội; tạo giá trị thặng dư và góp một phần thu hút ngoại tệ, kinh tế đêm có thể giúp kéo dài thời gian làm việc, tối ưu hóa cơ sở hạ tầng, tăng thêm việc làm cũng như dịch vụ, tiêu dùng nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Tuy vậy, việc phát triển kinh tế ban đêm bị tác động bởi nhiều yếu tố khác nhau cả khách quan lẫn chủ quan. Bài viết dưới đây sẽ phân tích một số nhân tố ảnh hưởng tới phát triển kinh tế ban đêm.

Từ khóa: nhân tố ảnh hưởng, phát triển, kinh tế ban đêm.

1. Cơ sở lý luận về kinh tế ban đêm

Khái niệm kinh tế ban đêm được định nghĩa khác nhau nhưng khung thời gian của kinh tế ban đêm bắt đầu từ 6 giờ chiều đến 6 giờ sáng ngày hôm sau¹.

Sự khác nhau giữa kinh tế ban ngày và kinh tế ban đêm không ở các hoạt động mà ở nhận thức. Nhận thức phổ biến là ban ngày dành cho công việc, ban đêm là cho vui chơi giải trí. Ban đêm thường được coi là lúc các hoạt động tội phạm có thể diễn ra phổ biến hơn ban ngày, do đó nhiều hoạt động được cho là dễ gây ra mất an ninh trật tự thường bị hạn chế vào ban đêm.

Theo số liệu của Liên hợp quốc, đến năm 2050, 80% dân số thế giới sẽ sống ở đô thị, đây là một thách thức và cũng là cơ hội cho kinh tế ban đêm phát triển. Kinh tế ban đêm xuất hiện ở các nền kinh tế phát triển, đặc biệt ở những khu đô thị có mật độ dân cư lớn, nơi mà dịch vụ đóng góp chủ yếu cho tăng trưởng.

Kinh tế ban đêm được nghiên cứu từ giữa những năm 1990. Các nghiên cứu đã tập trung vào

kinh tế ban đêm ở châu Âu (Anh, Scotland, Đức, Hà Lan, Đan Mạch, Pháp và Ý) và Mỹ (tập trung nghiên cứu các thành phố Los Angeles, Philadelphia, Baltimore, Cincinnati và New York), Thổ Nhĩ Kỳ, Mexico, Argentina và Singapore. Các nghiên cứu cho thấy, các thành phố trên thế giới đã thúc đẩy kinh tế ban đêm như là một chiến lược phục hồi kinh tế thời kỳ hậu công nghiệp vào những năm 1980. Những lợi ích chủ yếu kinh tế ban đêm đem lại là:

- Thời gian đêm muộn là một cách thức mới để thúc đẩy sự phát triển của thành phố sáng tạo: Có một mối quan hệ giữa ngành văn hóa và kinh tế ban đêm vì các hoạt động tiêu dùng vẫn diễn ra vào ban đêm ở quy mô lớn và số lượng những người lao động sáng tạo làm việc ban đêm.

- Đầu tư cho các hoạt động ban đêm có thể tạo ra nền kinh tế 24 giờ phát triển: Chiến lược kinh tế ban đêm có thể giúp thúc đẩy thương hiệu địa phương, thị hiếu vùng đa dạng và đặc biệt cả trên cả hai lĩnh vực văn hóa và các sản phẩm tiêu dùng địa phương.

- Là cơ hội phát triển liền mạch hơn nữa giữa ban ngày và ban đêm thông qua các hoạt động được xuyên suốt hoặc giao thoa giữa ban ngày và ban đêm.

- Xây dựng các chính sách/chiến lược cho nền kinh tế ban đêm để thành phố an toàn hơn thông qua các biện pháp chính sách để giảm tội phạm và thu hút một bộ phận người dân vào thành phố vào ban đêm.

- Thu hút hoạt động ban đêm để thúc đẩy sự hiểu biết tốt hơn về kinh tế ban ngày: Việc lưu thông các sản phẩm văn hóa và trải nghiệm nhờ vào ngành công nghiệp sáng tạo như thời trang, nghệ thuật, âm nhạc được thúc đẩy qua các câu lạc bộ, phòng trưng bày, điểm âm nhạc và thời trang có thể thúc đẩy nền kinh tế nói chung.

Nói chung, các thành phố lớn trên thế giới coi xây dựng kế hoạch phát triển thành phố ban đêm được coi như là lợi thế cạnh tranh mới cho phát triển đô thị.

Hơn thế, các nghiên cứu về tác động của kinh tế ban đêm đều nhấn mạnh vai trò của kinh tế ban đêm đối với phát triển kinh tế của một địa phương. Ở nhiều thành phố, dịch vụ kinh tế ban đêm đóng góp trên dưới 60% tổng thu của một ngày (Thượng Hải, Quảng Châu - Trung Quốc). Ngoài tác động kinh tế, dịch vụ ban đêm cũng tạo ra nhiều việc làm (chiếm 1/3 tổng số lao động ở London). Các du khách đến Anh dành khoảng 20% thời gian cho các hoạt động ban đêm như ăn tối hay đi chơi đêm. Việc khách du lịch tham gia vào các dịch vụ, hoạt động kinh tế ban đêm của một thành phố sẽ góp phần thúc đẩy giao lưu văn hóa toàn cầu. Có thể nói "kinh tế ban đêm" vừa là động lực kinh tế vừa là động lực văn hóa tại các thành phố. Nhiều ngành công nghiệp sáng tạo như làm phim, âm nhạc, xuất bản và các nhà thiết kế hoạt động thuê đêm suốt sáng ở các thành phố của châu Âu. Có thể nói, tác động tích cực của kinh tế ban đêm tới kinh tế, văn hóa, xã hội của một thành phố, một đất nước là rất lớn, rõ ràng và được nhận biết bởi các cấp, các ngành ở Việt Nam từ trung ương tới địa phương.

2. Các nhân tố ảnh hưởng tới phát triển kinh tế ban đêm

Kinh tế ban đêm cũng chịu tác động của nhiều yếu tố như đối với kinh tế ban ngày nói chung, ngành Du lịch nói riêng, chẳng hạn như khí hậu - thời tiết, tài nguyên du lịch, môi trường

tự nhiên - xã hội..., tuy nhiên, có một số yếu tố có tác động lớn tới sức hấp dẫn và doanh thu của kinh tế ban đêm.

2.1. Yếu tố quy hoạch

Phát triển kinh tế ban đêm liên quan đến quyết định cung cấp loại hình dịch vụ ban đêm gì, ở đâu, vào khung giờ nào, phục vụ cho đối tượng khách nào, ai là người tham gia vào việc cung cấp các dịch vụ như vậy, ngành hoặc lĩnh vực nào hỗ trợ hay có mâu thuẫn với kinh tế ban đêm. Để có kế hoạch phát triển kinh tế ban đêm thì cần phải dựa vào quy hoạch tổng thể phát triển của địa phương và kế hoạch xây dựng, phát triển của các ngành có liên quan mật thiết tới kinh tế ban đêm như du lịch, văn hóa, y tế, giao thông, nhà ở, môi trường... Hàm ý thuật ngữ kinh tế ban đêm và những yếu tố liên quan phải được đề cập trong bản quy hoạch tổng thể phát triển thành phố.

Lấy âm nhạc (văn hóa) làm một ví dụ, kể từ năm 2015, hơn 30 thành phố trên khắp thế giới đã nuôi dưỡng những khát vọng của công chúng để trở thành các thành phố âm nhạc, từ Gothenburg ở Thụy Điển đến Eau Claire, Wisconsin; Hastings ở Anh và Bogota ở Colombia. Nhưng nhu cầu âm nhạc, có thể là cho người biểu diễn, người nghe nhạc hoặc nhà đầu tư, được quan niệm là chỉ cần chèn nhạc vào các kế hoạch đã được xác định trước. Trong khi đó, âm nhạc (văn hóa) được đưa ra thảo luận quá muộn so với quy hoạch. Hệ quả là các nhu cầu âm nhạc không phù hợp với quy hoạch hiện tại, dẫn đến hạn chế cấp phép vì không thể thay đổi quy hoạch một cách nhanh chóng và trong một số trường hợp không thể khắc phục hạn chế của quy hoạch. Nghĩa là, nếu âm nhạc được lồng ghép sớm hơn vào việc lập quy hoạch địa phương thì vấn đề phát triển âm nhạc có thể được cải thiện.

Hạn chế tương tự cũng xảy ra với nền kinh tế ban đêm. Điều này là do quy hoạch sử dụng đất, phân vùng và phân loại sử dụng đất của thành phố không đi sâu vào cách sử dụng thời gian ban đêm (như giải trí) và sử dụng thời gian ban ngày (như thương mại hoặc dân cư) có thể cùng tồn tại. Do đó, các thành phố không được lên kế hoạch trở thành thực thể 24 giờ, cuối cùng hạn chế cơ hội và gây ra cản trở phát triển kinh tế ban đêm.

Thường thấy trong các quy hoạch thành phố đã lập, các thuật ngữ "âm nhạc", "văn hóa" và "nền kinh tế ban đêm" thường vắng mặt một cách rõ rệt.

Một lần nữa, các thành phố bị mắc kẹt trong việc quản lý nền kinh tế âm nhạc và nền kinh tế ban đêm khi các quy hoạch thành phố hiện tại không đề cập đến thuật ngữ này cũng như không quy hoạch đất phù hợp với các hoạt động đó.

Rút kinh nghiệm, với các thành phố đang tiếp tục mở rộng, chính quyền thành phố cần thay đổi cách lên kế hoạch cho tương lai. Để làm như vậy, tư vấn đề nghị nhiều thành phố phải đưa âm nhạc và nền kinh tế vào ban đêm vào quy hoạch. Hoạt động âm nhạc hay văn hóa giải trí và kinh tế ban đêm khi được quản lý cẩn thận và chu đáo có thể cùng tồn tại với không gian dân cư và phát triển mạnh mẽ với cuộc sống thương mại, với thư viện, phòng tập thể dục, quán cà phê và nhà hàng. Kinh nghiệm chỉ ra rằng, các thành phố phải lập quy hoạch cho ban đêm giống như quy hoạch lập cho ban ngày.

Để làm như vậy, thành phố cần cân nhắc các tiêu chuẩn toàn cầu để đưa âm nhạc (văn hóa) và nền kinh tế ban đêm vào giai đoạn sớm nhất của việc lập quy hoạch tổng thể thành phố. Bên cạnh đó cần các nhà quy hoạch, nhạc sĩ và chuyên gia văn hóa giải trí để thảo luận cùng các đại biểu hội đồng nhân dân và cư dân; cần suy nghĩ lâu dài và thấu đáo về hình hài thành phố mà người dân muốn sống sau 20 năm nữa hoặc xa hơn².

2.2. Yếu tố pháp lý

Các cơ sở kinh doanh dịch vụ về đêm rất cần có các quy định về giới hạn không gian, thời gian, quy định về cường độ âm thanh, ánh sáng, quy định về trật tự đô thị; các vấn đề niêm yết giá, quy định về hạn chế việc sử dụng đồ uống có cồn, các tiêu chuẩn về vệ sinh an toàn thực phẩm để đảm bảo các dịch vụ mà mình cung cấp tuân thủ các quy định của trung ương và địa phương. Có thể nói, khung pháp lý tạo điều kiện cho các cơ sở kinh doanh dịch vụ về đêm để tăng doanh thu, là cơ sở để giải quyết các xung đột như khiếu kiện của người dân hoặc các vấn đề phát sinh trong quá trình kinh doanh. Tuy nhiên, các quy định pháp lý của địa phương cũng ảnh hưởng rất lớn tới hoạt động kinh doanh của các cơ sở. Năm 2015, sau khi thành phố Sydney quy định các quán rượu, hộp đêm và câu lạc bộ không nhận khách từ 1h30p và đóng cửa trước 3h thì số người đi bộ trên đường giảm từ 40 - 80% so với năm 2014, tiếp theo là nhiều cơ sở kinh doanh loại này phải đóng cửa hoạt động hoàn toàn. Ngược lại, ở thành phố

Tokyo của Nhật Bản, chính quyền khuyến khích mở rộng và phát triển thị trường, hướng tới các sự kiện giải trí từ khoảng 20h đến 3h sáng hôm sau, các điểm đến công cộng cũng được cho phép kéo dài thời gian mở cửa để hỗ trợ phát triển kinh tế ban đêm. Bên cạnh đó, các quy định liên quan tới giao thông công cộng ban đêm hay dịch vụ cứu thương cũng tác động rất mạnh tới sự phát triển của kinh tế ban đêm.

Tóm lại, hai xu hướng tác động rõ rệt tùy thuộc vào chất lượng của các quy định pháp lý có thể kể đến như sau:

(i) *Thứ nhất*, nếu có được sự thuận lợi từ các chính sách của quốc gia và địa phương, sự phát triển kinh tế ban đêm sẽ nhanh hơn và dễ dàng hơn. Tại một số quốc gia, kinh tế ban đêm được quy hoạch bài bản và hoàn chỉnh trong một khu phức hợp tách biệt với khu dân cư, vì vậy hoạt động kinh tế ban đêm không bị hạn chế thời gian vì giờ “giới nghiêm”. Các hộ kinh doanh và khách hàng có thể khai thác, phát huy hết thời gian kinh doanh và vui chơi, tham gia các dịch vụ của mình theo yêu cầu, thông qua đó tăng cường doanh số, đồng thời tăng sự thỏa mãn, hài lòng của khách hàng. Cách thức quản lý, các luật đấu thầu kinh doanh, tham gia hoạt động kinh tế ban đêm minh bạch, khoa học, sẽ khuyến khích sự cạnh tranh lành mạnh giữa các hộ, doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ kinh tế ban đêm và bảo đảm được quyền lợi cho khách hàng, tránh tình trạng mua đi bán lại, đầu cơ các kiot, các vị trí kinh doanh dẫn đến đẩy giá thuê mặt bằng lên cao, gây khó khăn cho hoạt động kinh doanh; hoặc tình trạng không minh bạch niêm yết về giá cả để thừa cơ chặt chém khách hàng làm ảnh hưởng không chỉ tới thương hiệu doanh nghiệp mà còn ảnh hưởng tới thương hiệu du lịch của địa phương. Mặt khác, xét về khía cạnh an ninh trật tự, việc xây dựng và thực thi luật pháp nghiêm minh sẽ bảo đảm được an ninh cho các dịch vụ kinh tế ban đêm phát triển cũng như khuyến khích được người dân và du khách tham gia loại hình dịch vụ này.

(ii) *Thứ hai*, nếu chính sách và luật pháp chồng chéo, không thuận lợi thì kinh tế ban đêm ở địa phương sẽ gặp nhiều khó khăn trong quá trình phát triển. Thực tế này đang tồn tại ở Việt Nam, mặc dù có chính sách phát triển kinh tế ban đêm nhưng phần đông phát triển một cách tự phát, không được quy hoạch từ đầu. Bên cạnh đó, để đảm bảo quyền

lợi của cư dân nơi có hoạt động kinh tế ban đêm nên hầu hết các địa phương đều quy định giờ đóng cửa đối với hoạt động này. Điều này ảnh hưởng không nhỏ tới doanh thu hoạt động kinh tế ban đêm. Ngoài ra, do ban hành quy định chồng chéo dẫn đến trường hợp khó quản lý, gây nên tình trạng "cha chung không ai khóc". Chẳng hạn việc quản lý vỉa hè và lòng đường thuộc về 2 nhóm chức năng khác nhau, vì vậy gây ra kẽ hở để các hộ kinh doanh chống chế khi vi phạm trật tự về lòng đường và vỉa hè.

2.3. Yếu tố văn hóa

Các hoạt động văn hóa rất phong phú, bao gồm các hoạt động giải trí, thể thao tới các sự kiện sáng tạo tự phát, tụ họp xã hội không chính thức. Philip Kolvin (2016) cho rằng cần phải có sự cân bằng và phối hợp tất cả các hình thức này để văn hóa và kinh tế ban đêm cùng phát triển và tồn tại với các dịch vụ khác và nó cũng phải đảm bảo an toàn cho tất cả những người sử dụng dịch vụ về đêm. Điều quan trọng đối với kinh tế giải trí đó là tạo ra nơi mà sau giờ làm việc dài căng thẳng, mọi người có thể gặp gỡ, ăn uống, nhảy múa, cười đùa, giao lưu, học hỏi, tìm hiểu, chia sẻ, chúc mừng, làm tất cả những điều mà mọi người cho rằng con người được sinh ra để làm những điều đó, giống như trong một xã hội động vật (Philip Kolvin, 2016).

Xác định được tầm quan trọng của văn hóa đối với kinh tế ban đêm và ngành du lịch, thủ đô London đã nỗ lực thực hiện nhiều giải pháp để bảo tồn văn hóa. Ngoài trưởng ngành phụ trách về đêm, thị trưởng còn thành lập "văn phòng rủi ro văn hóa" đầu tiên của thành phố (Culture-at-risk Office) để bảo vệ cơ sở hạ tầng văn hóa London và di sản của thành phố. Trưởng phòng này chịu trách nhiệm định hình chiến lược văn hóa với thị trưởng bằng cách xây dựng các chính sách và dự án tập trung vào bảo vệ tài sản văn hóa của London và tạo cơ hội cho các chuyên gia sáng tạo phát triển ở thủ đô. Năm 2019, London đã công bố Kế hoạch cơ sở hạ tầng văn hóa, quy định cách bảo vệ và phát triển tài sản văn hóa thành phố. Tầm nhìn được mô tả là đặt văn hóa vào trung tâm của sự tái sinh địa phương. Để thực hiện điều này, London cố gắng hiểu rõ hơn về cơ sở hạ tầng văn hóa của mình, lập kế hoạch và tạo ra các thành phần mới, hỗ trợ những tài sản văn hóa có nguy cơ mai một (chẳng hạn như không gian dành cho

LGBT), tăng đầu tư vào tài sản văn hóa, tạo ra các chính sách để cho phép văn hóa và các ngành công nghiệp sáng tạo với nền tảng sâu và ổn định hơn, cung cấp đào tạo, kết nối và hướng dẫn ở tất cả các cấp chính quyền và cộng đồng để củng cố cơ sở hạ tầng văn hóa. Chính quyền London rất quan tâm tới văn hóa LGBT, họ đặt ra "Điều lệ địa điểm LGBTQ +", khuyến nghị 5 hành động, đó là: *Đầu tiên*, các địa điểm này phải hiển thị một lá cờ cầu vồng, một biểu tượng phổ quát của cộng đồng LGBTQ, bên ngoài không gian; *Thứ hai*, các địa điểm nên tự quảng cáo một cách rõ ràng dưới dạng không gian LGBTQ. Những nỗ lực tiếp thị có thể tiếp cận cộng đồng LGBTQ thông qua các phương tiện truyền thông xã hội, tạp chí in và kỹ thuật số, blog và các trang web có liên quan khác, cùng với việc hiển thị tài liệu cộng đồng và áp phích tại chính địa điểm. Các nhà điều hành địa điểm cũng nên tham gia vào cộng đồng, chẳng hạn như tổ chức các sự kiện vào những ngày quan trọng; *Thứ ba*, địa điểm nên cung cấp một môi trường thân thiện, dễ tiếp cận và an toàn bằng cách chào đón mọi người bất kể xuất thân hay bản sắc, tôn giáo, chủng tộc/sắc tộc, bản sắc hoặc biểu hiện giới tính, khuyết tật, tuổi tác...; *Thứ tư*, nhân viên quản lý và bảo vệ nên được đào tạo là LGBTQ thân thiện; *Cuối cùng*, nếu địa điểm cung cấp giải trí thường xuyên, chương trình nên tập trung vào LGBTQ.³

Để nhận thấy rằng, cho dù thuộc loại hình gì thì văn hóa bản địa là yếu tố vô cùng quan trọng trong việc tạo ra sự khác biệt của điểm đến và chính sự khác biệt như vậy ở các khu vực dịch vụ ban đêm sẽ thu hút đông đảo các đối tượng tham gia ở các mức độ khác nhau.

2.4. Yếu tố môi trường

Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng bằng cách tạo ra môi trường sạch đẹp hơn, các địa phương sẽ có cơ hội lớn để giảm tác hại và nguy cơ gây hại trong nền kinh tế vào ban đêm. Mức sống ngày càng cao khiến cho các du khách có xu hướng lựa chọn các điểm đến có môi trường vệ sinh sạch sẽ.

Những nơi bị xả rác gây khó chịu về mặt thị giác và làm mất giá trị thẩm mỹ và giá trị thực của môi trường xung quanh. Những nơi có số lượng lớn rác thường làm giảm giá trị của bất động sản. Tương tự, nó ảnh hưởng đến du lịch vì nó làm cho các khu vực thành phố và lề đường trông thật kinh

tổm và khách du lịch có xu hướng tránh ở lại, thậm chí tránh đến thăm các khu vực bị xả rác. Hơn nữa, xả rác có thể dẫn đến tai nạn giao thông. Một số rác trên đường cũng đủ để tạo ra một tình huống nguy hiểm có thể dẫn đến thương tích nghiêm trọng hoặc tử vong.⁴

2.5. Yếu tố về an toàn và an ninh

Hoạt động kinh tế ban đêm tiềm ẩn nhiều nguy cơ so với ban ngày, vì vậy yếu tố an toàn an ninh tác động mạnh mẽ tới hoạt động kinh tế về đêm. Nếu an toàn và an ninh được đảm bảo sẽ khuyến khích các hộ và doanh nghiệp kinh doanh cũng như du khách và người dân tham gia hoạt động này nhiều hơn và ngược lại. Yếu tố an ninh trật tự không chỉ xác định tại các địa điểm có hoạt động kinh tế ban đêm mà còn trên toàn bộ khu vực, trên các tuyến đường, trong khu dân cư - an ninh cho khách du lịch trên xe taxi và các phương tiện công cộng, bãi biển... Nếu một địa phương có an ninh tốt vào ban đêm, du khách và người dân sẽ không ngại ngần đi ra ngoài để tham gia vào các hoạt động vui chơi giải trí ban đêm. Tuy nhiên, nếu nguy cơ mất an toàn cao, du khách và người dân sẽ có sự cảnh báo lẫn nhau và hạn chế ra ngoài vào ban đêm và như vậy sẽ tác động không tốt tới cầu dịch vụ kinh tế ban đêm. Hơn nữa, các nhà đầu tư cũng phải cân nhắc yếu tố rủi ro khi đầu tư kinh doanh dịch vụ ban đêm. Ví dụ như

3. Tác động tới kinh tế ban đêm

3.1. Tác động tích cực

Hợp tác là nền tảng của nền kinh tế ban đêm vì lợi ích của tất cả mọi người. Đó là việc tập hợp tất cả các bên liên quan: người dân, nhóm cộng đồng, cơ quan công quyền, nhà điều hành tư nhân, tổ chức du lịch cũng như những người lập kế hoạch, thiết kế, xây dựng, quản lý và đầu tư vào thành phố. Nếu các nhân tố trên được từng bước hoàn thiện, khi đó, nền kinh tế ban đêm có thể: Thêm sự sống động và cảm giác độc đáo cho một địa điểm; Tạo sự gắn kết và hòa nhập xã hội; Nuôi dưỡng các ngành công nghiệp nghệ thuật và sáng tạo; Mang lại sự giàu có cho nền kinh tế địa phương; Phát triển các hoạt động du lịch và văn hóa; Cung cấp các dịch vụ thiết yếu và phương tiện đi lại cho người lao động làm việc ban đêm.

3.2. Tác động tiêu cực

Bên cạnh những mặt tích cực thì kinh tế ban đêm cũng gây ra nhiều tác động tiêu cực:

- Tác động tới sức khỏe và phúc lợi của người dân và khách du lịch chủ yếu là do việc tiêu thụ đồ uống có cồn. Mọi người có xu hướng uống nhiều khi đi chơi đêm nên mức độ nhiễm độc là rất cao. Mức nhiễm độc cao có mối tương quan chặt chẽ với tai nạn, thương vong, tội phạm và bạo lực liên quan tới nồng độ cồn. Bên cạnh đó, nền kinh tế ban đêm cũng góp phần ảnh hưởng tới thói quen tiêu dùng rượu bia của giới trẻ như sinh viên. Điều này đã dẫn tới các thảo luận về việc cấp phép nhằm hạn chế việc tiêu thụ quá nhiều đồ uống có cồn. Ví dụ như theo khảo sát của thành phố Cardiff⁵, trong khi 96,3% người dân cảm thấy an toàn khi đi bộ trên phố vào ban ngày thì con số này là 56% vào ban đêm, đặc biệt có 10% số người được phỏng vấn cảm thấy rất không an toàn. Vấn đề này cũng đáng lưu tâm đối với đối tượng là người tàn tật, phụ nữ và những nhóm yếu thế khác. Mặc dù Cheltenham - Anh không phải là thành phố có mức độ tội phạm cao so với cả nước nhưng số liệu thống kê tội phạm của thành phố này cho thấy mối tương quan rõ rệt giữa số lượng các vụ bạo lực và nền kinh tế ban đêm. Tệ nạn này thể hiện rõ rệt nhất là vào cuối tuần, đầu giờ sáng chủ nhật khi mọi người về nhà sau đêm thứ bảy (số liệu tội phạm quốc gia của Anh, 2001). Các thống kê cũng cho thấy mối tương quan cao giữa số lượng các vụ bạo lực tại các điểm của các câu lạc bộ, các điểm bán đồ ăn mang về và các tuyến đường về nhà.

- Vấn đề mất trật tự xã hội nơi công cộng cũng có nhiều biểu hiện. Một trong số đó là nạn tiểu bậy. Đây là hậu quả của việc tiêu thụ đồ uống, việc này thường xảy ra vào cuối giờ đêm khi các cơ sở cung cấp đồ uống và các tiện ích công cộng khác đồng loạt đóng cửa, gây nên tình trạng cầu vượt quá cung. Nạn tiểu bậy là không thể chấp nhận được.

- Nền kinh tế ban đêm cũng tạo ra nhu cầu phải dọn vệ sinh sau mỗi đêm. Các con phố trong khu vực dịch vụ ban đêm thường phải chịu một lượng lớn rác thải bao gồm hộp đựng thức ăn nhanh và bao bì, thực phẩm các sản phẩm, dầu mỡ do thực phẩm bị loại bỏ hoặc bỏ đi và tờ rơi quảng cáo... Việc xả rác bừa bãi này có nguy cơ làm giảm giá trị danh tiếng của thành phố. Các cách tiếp cận khác nhau cần được yêu cầu để đảm bảo rằng các vấn đề dọn dẹp, làm sạch đường phố được giải quyết hiệu quả. Phương pháp đảm bảo những người tham gia

nền kinh tế ban đêm có trách nhiệm cao hơn trong việc giữ cho khu vực sạch sẽ và gọn gàng cũng cần được xem xét.

4. Kết luận

Có thể nói trên thực tế từ các nước trên thế giới, kinh tế ban đêm đã mang lại những giá trị lớn, thúc đẩy đời sống kinh tế, xã hội; tạo giá trị thặng dư và góp một phần thu hút ngoại tệ, giúp kéo dài thời gian làm việc, tối ưu hóa cơ sở hạ tầng, tăng thêm việc làm cũng như dịch vụ, tiêu dùng, nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế.

Bên cạnh đó, phát triển kinh tế về đêm chủ yếu là các hoạt động dịch vụ như ăn uống, mua sắm, vui chơi giải trí với lễ hội, quán bar, vũ

trường... Những hoạt động này phát triển mạnh về ban đêm còn giúp giảm áp lực về hạ tầng, kẹt xe,... vào ban ngày.

Việc kích thích tiêu dùng ban đêm sẽ thu hút nhiều nhà đầu tư vào cơ sở vui chơi giải trí, mua sắm,... Từ đó, tăng nguồn lực cho du lịch, các công ty du lịch sẽ có nhiều phương án kéo dài thời gian lưu trú cho du khách, các tour dài ngày hơn. Du khách ở lại dài hơn sẽ chi tiêu tốt hơn. Chính vì các lý do trên mà việc nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng sẽ giúp các nhà hoạch định chính sách có điều kiện và căn cứ để xây dựng khung cơ sở pháp lý và yếu tố thể chế cho phát triển kinh tế ban đêm ■

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹Sound Diplomacy (2018). A Guide to Managing your night time economy. Available at: <https://www.sounddiplomacy.com/managing-your-night-time-economy>

²Shain Shapiro (2017). To build a strong nighttime economy, our city planners need to learn to feel the music. Available at: <https://citymonitor.ai/community/culture/build-strong-nighttime-economy-our-city-planners-need-learn-feel-music-2793>.

³Amin Ghaziani (2019). Culture and the Nighttime Economy: A Conversation with Londons Night Czar and Culture-at-Risk Officer. Available at: <https://www.metropolitiques.eu/Culture-and-the-Nighttime-Economy-A-Conversation-with-London-s-Night-Czar-and.html>.

⁴Reasons, Consequences and Possible Solutions of Littering. Available at: <http://environment.cenn.org/waste-management/publications/reasons-consequences-possible-solutions-littering/>.

⁵Cardiffs Night Time Economy (2011). A Report of the: Economy and Culture Scrutiny Committee. Available at: [https://cardiff.moderngov.co.uk/Data/Executive%202004-2012/20110915/Agenda/Report%20of%20the%20Economy%20&%20Culture%20Scrutiny%20Committee%20entitled%20%E2%80%98Night%20Time%20Economy%E2%80%99%20\(5.47M\).pdf](https://cardiff.moderngov.co.uk/Data/Executive%202004-2012/20110915/Agenda/Report%20of%20the%20Economy%20&%20Culture%20Scrutiny%20Committee%20entitled%20%E2%80%98Night%20Time%20Economy%E2%80%99%20(5.47M).pdf).

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Cardiffs Night Time Economy (2011). A Report of the: Economy and Culture Scrutiny Committee. Available at: [https://cardiff.moderngov.co.uk/Data/Executive%202004-2012/20110915/Agenda/Report%20of%20the%20Economy%20&%20Culture%20Scrutiny%20Committee%20entitled%20%E2%80%98Night%20Time%20Economy%E2%80%99%20\(5.47M\).pdf](https://cardiff.moderngov.co.uk/Data/Executive%202004-2012/20110915/Agenda/Report%20of%20the%20Economy%20&%20Culture%20Scrutiny%20Committee%20entitled%20%E2%80%98Night%20Time%20Economy%E2%80%99%20(5.47M).pdf)

2. Sound Diplomacy (2018). A guide to managing your night time economy. Available at <https://www.sounddiplomacy.com/managing-your-night-time-economy>.

3. Philip Kolvin (2016). Manifesto For The Night-time Economy. Available at <https://purpleflagwaterford.com/wp-content/uploads/2019/10/night-time-economy-strategy.pdf>.

4. Shain Shapiro (2017). To build a strong nighttime economy, our city planners need to learn to feel the music. Available at: <https://citymonitor.ai/community/culture/build-strong-nighttime-economy-our-city-planners-need-learn-feel-music-2793>.

5. Amin Ghaziani (2019). Culture and the Nighttime Economy: A Conversation with Londons Night Czar and Culture-at-Risk Officer. Available at: <https://www.metropolitiques.eu/Culture-and-the-Nighttime-Economy-A-Conversation-with-London-s-Night-Czar-and.html>.

6. Reasons, Consequences and Possible Solutions of Littering. Available at: <http://environment.cenn.org/waste-management/publications/reasons-consequences-possible-solutions-littering/>.

Ngày nhận bài: 22/6/2023

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 9/7/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 22/7/2023

Thông tin tác giả:

1. TS. TRỊNH ANH TUÂN¹

2. ThS. TRỊNH TUẤN NGỌC MINH²

¹Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

²Trường Quốc tế - Đại học Quốc gia Hà Nội

FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF THE NIGHT-TIME ECONOMY

● Ph.D **TRỊNH ANH TUÂN¹**

● Master. **TRỊNH TUẤN NGỌC MINH²**

¹National University of Arts Education

²International School, Vietnam National University - Hanoi

ABSTRACT:

The night-time economy includes economic activities that take place after 5:00 p.m. until 6:00 a.m. Developing the night-time economy would bring many benefits, including promoting the development of socio-economic activities, creating surplus value, attracting foreign exchange, creating jobs, optimizing the use of infrastructure, etc. However, the development of the nighttime economy is affected by many different objective and subjective factors. This paper analyzes some factors affecting the night-time economy's development.

Keywords: influencing factors, development, night-time economy.